

Spelen op kunstgras is net als spelen op natuurgras

Onderzoeken tonen aan dat spel nauwelijks anders is

De voetbalbonden hebben als uitgangspunt dat het spel op kunstgras voor voetbal niet anders mag zijn dan op natuurgras. Of dat ook zo is, is regelmatig onderzocht maar niet iedereen laat zich makkelijk overtuigen.

INLEIDING

De eerste ervaringen met kunstgras voor voetbal, midden jaren 80 van de vorige eeuw, waren een flop toen bleek dat de balstuit te hoog was en het veld oncomfortabel was voor het maken van een sliding. Wedstrijden die destijds op kunstgras werden gespeeld, kenden een ander verloop en vereisten een andere tactiek. Dat druiste in tegen elke vorm van eerlijkheid die de Britse voetbalbond FA en Fifa aanhingen. Gebruik van kunstgras werd daarom verboden.

Een andere benadering van kunstgras voor voetbal opende medio jaren 90 de deur voor de terugkeer van kunstgras als voetbalondergrond. Het gebruik van andere grondstoffen en componenten verbeterde de sliding-vriendelijkheid, terwijl een andere opbouw van de constructie ertoe leidde dat de spelkarakteristieken vergelijkbaar werden met die op natuurgras. Officials en onderzoekers die nauw betrokken waren bij die ontwikkelingen zagen de verbeteringen, maar het grote publiek bleek moeilijk te overtuigen.

Begin deze eeuw besloten UEFA en FIFA tot een experiment met kunstgras: vijf clubs uit verschillende Europese competities kregen toestemming voor het installeren van kunstgras in hun stadion, waarna alle activiteiten werden gemonitord

LEESWIJZER

In dit hoofdstuk bespreken we de onderzoeken die gedaan zijn om vast te stellen of het spel op kunstgras anders is dan op natuurgras, of niet. Ook bespreken we de conclusies van deze onderzoeken.

Elk Fifa toernooi wordt geanalyseerd.

Spelen op kunstgras is nauwelijks anders dan spelen op natuurgras.

en geregistreerd. Heracles Almelo was een van deze clubs. Nadat FIFA en de UEFA tot de conclusie kwamen dat het kunstgras geen invloed had op het spel, besloten de bonden het gebruik van derde-generatiekunstgras voortaan toe te staan.

Maar het grote publiek had nog altijd een andere mening, ondanks het feit dat het aantal kunstgrasvoetbalvelden bleef stijgen.

Sinds FIFA kunstgras toestaat voor competities, hebben de internationale voetbalbond en verschillende landenbonden regelmatig het spel op kunstgras onderzocht en bekeken. Vanwege de grote kunstgrasdichtheid in de Nederlandse topvoetbalcompetities loopt ook de KNVB voorop in de onderzoeken. Zowel de KNVB als FIFA blijven van mening dat het spel niet anders is dan op natuurgras.

ONDERZOEKEN

Vanwege de grote belangen en financiële mogelijkheden is het voetbalspel continu onderwerp van onderzoek. Medici staan schoenfabrikanten bij in de ontwikkeling van nieuw, beter schoeisel terwijl wetenschappers continu onderzoek doen om het aantal blessures te reduceren. Coaches, technisch directeuren en miljoenen 'coaches' op de tribunes evalueren continu spelpatronen en verbeteringen die hen moeten helpen om aan het einde van het seizoen de titel te kunnen claimen.

Sinds de opkomst van kunstgras zijn er ook meerdere grootschalige onderzoeken naar het spel op deze ondergrond geweest. Zo maakt FIFA altijd van alle wedstrijden op een officieel FIFA-toernooi een spelanalyse. Sinds het WK U-17 in Peru, in 2005, wordt ook het spel op kunstgras geanalyseerd. Tijdens dat WK werd voor het eerst kunstgras geaccepteerd als ondergrond. Sindsdien zijn er verschillende U-15's, U-17's, U-20's en is er zelfs een WK voor vrouwen geweest waarbij gespeeld werd op kunstgras. Ook heeft Prozone, een specialist in het analyseren van sportwedstrijden, in opdracht van FIFA wedstrijden in de Champions League en meerdere competities geëvalueerd die op kunstgras werden gespeeld.

In aanvulling daarop werden in het seizoen 2006/2007 wedstrijden in het Polman Stadion van Heracles Almelo en het Stadion Galgenwaard van FC Utrecht geanalyseerd. Doel was om vast te stellen of de thuisploeg voordeel had bij de ondergrond in hun thuisstadion. Ook de thuiswedstrijden van CSKA Moskou en Spartak Moskou zijn gedurende een seizoen geanalyseerd. Ook hier was het doel: vaststellen of de kunstgrasondergrond in het Luzhniki-stadion de thuisploeg een voordeel bood ten opzichte van het natuurgrasveld in het andere stadion.

Meer recent heeft ook de KNVB onderzoek gedaan naar mogelijke voordelen die kunstgras in het thuisstadion zou bieden.

CONCLUSIES UNANIEM

De conclusies van al die onderzoeken zijn unaniem: kunstgras biedt geen enkel voordeel aan de thuisploeg, noch verandert het het spelsysteem. Een recent onderzoek van de KNVB komt tot de conclusie dat er geen enkel verschil is tussen ondergronden waarop werd gewonnen of verloren. Die clubs die bij uitwedstrijden spelen op kunstgras, halen over een heel seizoen evenveel punten als wanneer ze die wedstrijden op natuurgras spelen, zo concludeert de KNVB. Maar er zijn wel een paar nuanceverschillen.

Kunstgras draagt bij aan een aanvallend spel.

Doelpunten

De KNVB kwam tot de conclusie dat er een miniem verschil is in doelsaldo. Clubs die thuis op natuurgras spelen, krijgen over een heel seizoen één doelpunt meer tegen en scoren één doelpunt minder. De conclusies van Prozone spreken van een lichte toename van het aantal doelpunten op kunstgras. Prozone rept ook van een spelpatroon dat wat aanvallender is op kunstgras en waarbij sneller op het doel wordt geschoten.

Passes

Het aantal gegeven passes is ook een aandachtspunt in de verschillende studies. Het meest recente KNVB-onderzoek noteerde dat op natuurgras zo'n tien korte passes meer naar voren vanaf het middenveld worden gespeeld dan op kunstgras, een verschil dat verwaarloosbaar klein is. Het Prozone-onderzoek maakt gewag van vergelijkbare kleine verschillen qua passes, die niet het vermelden waard zijn.

Looppatronen

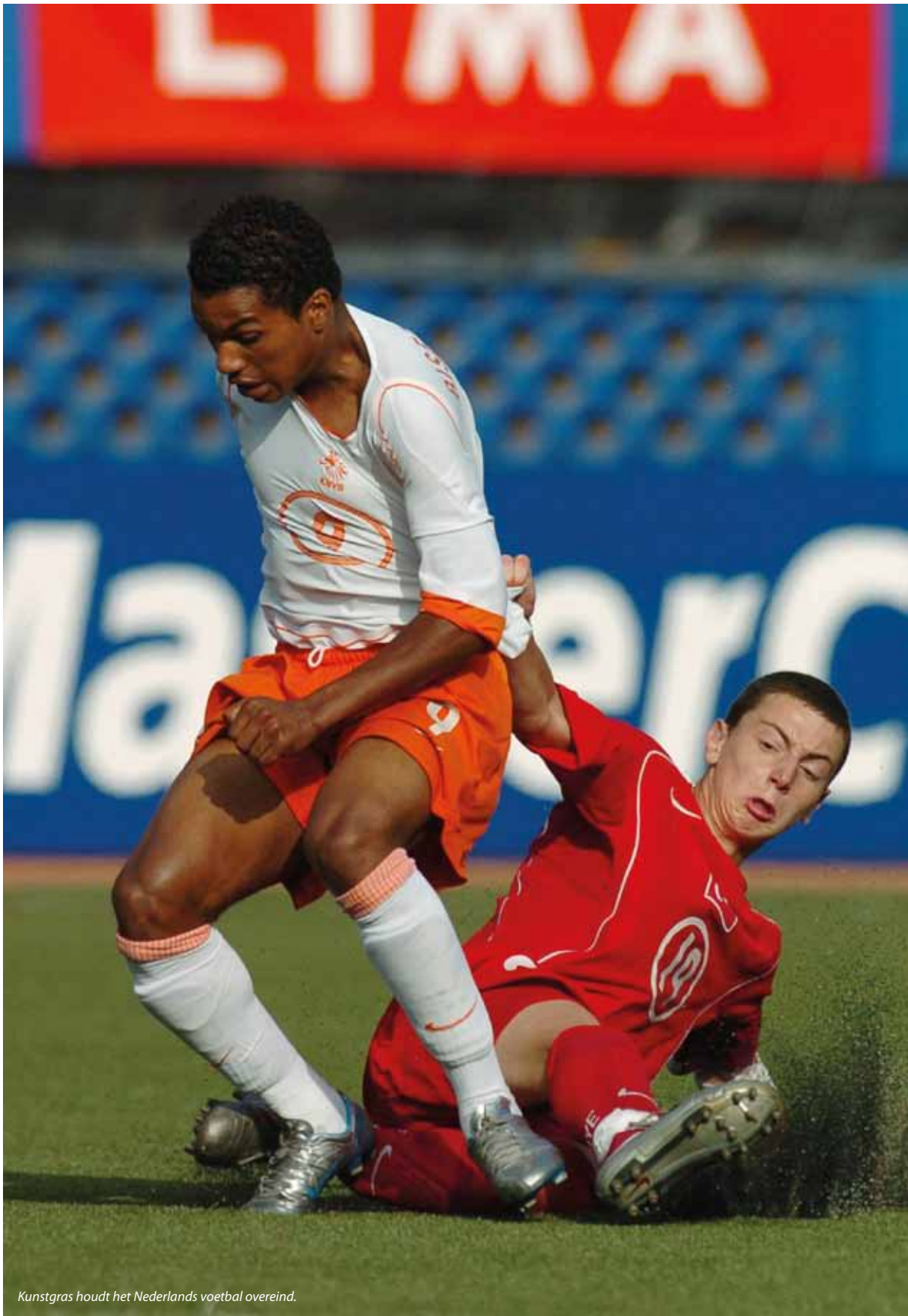
In hoofdstuk 13 wordt nader ingegaan op blessures bij voetballen op kunstgras. Daar wordt ook opgemerkt dat kunstgras meer van het uithoudingsvermogen vergt dan natuurgras. Uit observaties van de KNVB en Prozone blijkt dat het spel op kunstgras wat meer lange passes kent dan een wedstrijd op natuurgras, maar dat spelers op kunstgras minder met de bal dribbelen. Bij een wedstrijd op kunstgras wordt dus meer van het uithoudingsvermogen van de spelers gevegd.

Tackles

Wat de onderzoeken nog niet duidelijk hebben kunnen krijgen, is het tackelen. De studies van Prozone, die over de hele wereld werden gedaan en waarbij wedstrijden in alle leeftijdscategorieën werden bekeken, namen grote verschillen waar tussen verschillende geografische locaties en leeftijdscategorieën. Zo bleek dat in de Nederlandse Eredivisie meer tackles op natuurgras worden gemaakt dan op kunstgras. Tijdens het WK U-20 noteerden zij echter dat spelers juist sneller een tackle op kunstgras maakten dan op natuurgras. Die laatste observatie impliceert dat spelers die al langer op kunstgras spelen, minder weerstand hebben tegen het idee om een tackle te maken, hoewel opgemerkt moet worden dat het vooral staande tackles betrof.

ONDERZOEKSMETHODES

De methoden voor het KNVB-onderzoek en die van Prozone verschillen van elkaar. De KNVB leunde op statistieken uit de voorgaande seizoenen; Prozone registreerde daarentegen elke activiteit per wedstrijd. Daarvoor gebruikten ze acht speciale camera's, die overal in het stadion zijn geplaatst en zo alle activiteiten automatisch registreren.

Kunstgras houdt het Nederlands voetbal overeind.

CONCLUSIE

Afgaande op wat de onderzoekers van Prozone, de KNVB of andere instanties die wedstrijden hebben geanalyseerd stellen, mag er dus gezegd worden dat het spel op een kunstgrasvoetbalveld niet daadwerkelijk anders is dan op natuurgras. De verschillen die werden gemeten waren dusdanig dat de onderzoekers die 'verwaarloosbaar' durven noemen. Dat stemt de officials tevreden, maar het valt te bezien of de kous daarmee ook is afgedaan voor de gemiddelde speler.

Veel volwassen spelers zullen nooit helemaal 'open' op een kunstgrasvoetbalveld kunnen spelen. De dramatische verhalen uit midden jaren 80 staan in hun geheugen gegrift. Zij zullen dus minder geneigd zijn een sliding te maken en zullen, onbewust, behoudend spelen. Jeugdspelers die zijn opgegroeid met kunstgras staan er anders in. Zij weten niet beter. Bovendien mag niet vergeten worden dat het spel en de maatschappij evolueren: de voetballen zelf worden steeds lichter en gezond eten en bewegen wordt steeds meer een onderdeel van de samenleving, waardoor de fysieke gesteldheid van spelers verbetert. Ook is de filosofie van het spel aan tijdsmomenten onderhevig.

In plaats van zich blind te staren op (het ontbreken van) statistische gegevens, doen clubs en teams er verstandiger aan om zich de eigenschappen van een ondergrond eigen te maken. Het is bekend dat spelen op kunstgras warmer is dan spelen op natuurgras. Dat zou spelers met een goede conditie een voordeel kunnen geven. Ook kenmerkt kunstgras zich door het feit dat het altijd en overal voorspelbaar reageert. Het 'polletje van Van Breukelen' of waterplassen die helpen de snelheid van een voorzet af te remmen (Johan Crujff) zijn iets van de verleden tijd. Dat kan een voordeel zijn voor verdedigers, maar aanvallend ingestelde spelers iets extra's ontnemen.

Of het spel op kunstgras anders is dan op natuurgras hangt ook sterk af van het resultaat. Maar uiteindelijk heeft de winnaar altijd gelijk.